
RAPPORT

Dnr: TN-2020-00288

Upprättad: 2020-03-24

Åtgärder för ökad återanvändning i Södertälje

Om handlingsplanen och hur den tagits fram

Detta förslag till handlingsplan är ett resultat av projektet *Ökad återanvändning genom innovativa affärsmodeller*. Projektets syfte är att skapa förutsättningar för ökad miljönytta och cirkulära lösningar genom ökad återanvändning.

Projektet delfinansierades av Vinnova och genomfördes under augusti 2019 – februari 2020. Projektparter har varit Södertälje kommun, Telge Återvinning AB och IVL Svenska Miljöinstitutet AB (IVL). Gunnar Fredriksson Miljöutredningar har också medverkat i projektet.

Projektet ska resultera i en handlingsplan som beskriver åtgärder på kort och lång sikt. Åtgärderna ska avse sådant som kan genomföras av Södertälje kommun. Men handlingsplanen ska också innehålla generella rekommendationer till kommuner och aktörer samt en beskrivning av identifierade behov av förändring på nationell nivå och inom EU.

Handlingsplanen har tagits fram i dialog med berörda aktörer, såväl kommersiella som ideella, i Södertälje kommun. Arbetet har också kommunicerats med berörda nationella aktörer som Naturvårdsverket och Avfall Sverige. Projektgruppen ansvarar dock helt för slutresultatet.

Handlingsplanen är baserad på en underlagsrapport framtagen i projektet, IVL *Potential för ökad återanvändning i Södertälje kommun* (IVL, 2020). Rapporten beskriver förutom potential även hinder och möjligheter.

Handlingsplanen är ett resultat av ett utvecklingsprojekt. Den ska inte ses som ett formellt förslag för Södertälje kommun. Planen är ännu inte beredd inom Södertälje kommun. Berörda förvaltningar inom Södertälje kommun kan vidta åtgärder utifrån planen inom sina mandat. Det gäller troligen de flesta förslag som avser förbättringar av nuvarande verksamhet. Mer omfattande förändringar kan behöva utredas vidare och förankras genom politiska beslut. Till största delen kommer sådana förslag att processas i det pågående arbetet med en ny kommunal avfallsplan.

För projektgruppen

Tomas Thernström

Avfallsstrateg och projektledare

Södertälje kommun

Innehållsförteckning

Om handlingsplanen och hur den tagits fram.....	2
Inledning.....	4
Exempel på återanvändning:.....	5
Hur mycket är det möjligt att återanvända?	6
Hur mycket och vad är det som slängs?	6
Hur stor är potentialen för återanvändning?	6
Vinsterna vid återanvändning	7
Vad hindrar återanvändning och vilka möjligheter finns?	9
Mål på kort och lång sikt	11
Förslag till policy för ökad återanvändning.....	12
Vilka åtgärder behövs?	13
Åtgärder.....	14
Anpassa kommunens insamling till återanvändning	14
Återanvändning av kommunens eget avfall	14
Lagar och regler	15
Kompetens och roller.....	15
Ekonomiska förutsättningar	16
Kommunikation.....	17
Kunskap.....	18
Samverkan	19
Produkter och affärsmodeller	19
Strategiska och övergripande åtgärder	20
Bilaga 1 Hinder och möjligheter	22
Bilaga 2: Särskilt om möjligheten för andra aktörer än kommunen att samla in avfall för återanvändning	27
Kommersiella och ideella aktörer som vill samla in saker/avfall från hushåll för återanvändning	27
Digitala tjänster för förmedling bortforsling av hushållsavfall	27

Inledning

Södertälje kommun har höga ambitioner att utveckla en cirkulär ekonomi. I avfallsplanen finns målet att öka återbruket av grovavfall så att mängden minskar från 133 kg/person och år 2012 till högst 90 kg/person och år 2020. I det ingår att förbättra och utveckla insamlingen för återanvändning.

Denna handlingsplan har tagits fram i ett sammanhang där ökad återanvändning framhålls inom FN:s hållbarhetsmål, EU:s nya Green Deal såväl som i den svenska regeringens ambitioner att ta fram en strategi för cirkulär ekonomi.

Återanvändning är definierat i EU:s avfallsdirektiv och i den svenska miljöbalken som att: *"något som inte är avfall används igen för att fylla samma funktion som det ursprungligen var avsett för."*

När något som är avfall återanvänds kontrolleras, rengörs eller repareras, så att det kan återanvändas, kallas det att det genomgår *"förberedelse för återanvändning"*.

Kommunens ansvar för hushållsavfall innebär ett ansvar för att bidra till förberedelse för återanvändning. Kommunens generella ansvar att verka för ett hållbart samhälle och för att nå miljömålen innebär en strävan mot återanvändning av sådant som inte är avfall.

Utgångspunkten för handlingsplanen och Södertälje kommuns arbete med återanvändning är avfallshierarkin som finns uttryckt i miljöbalken. Enligt den ska återanvändning väljas framför återvinning, energiutvinning och deponering när så är rimligt. Grunden till detta är att återanvändning generellt innebär minskad miljöpåverkan jämfört med återvinning (och de andra behandlingsmetoderna).

Som framgår av beskrivningen i nedanstående ruta så kan återanvändning ske på många sätt. En utgångspunkt för projektet är att det bör eftersträvas en återanvändning som sker så nära användarna som möjligt. Vi har kallat det *"återanvändningshierarkin"*. Det innebär att en återanvändning som sker direkt från användare till användare bör eftersträvas i första hand. I andra hand bör möjligheten till att använda ideella eller kommersiella aktörer väljas. Först i tredje hand ska återanvändning ske genom kommunens försorg. Men principen är att återanvändning oftast är bra och att ingen lösning ska motarbetas så länge den görs på ett hållbart sätt.

Exempel på återanvändning:**1. Användare till användare, privat**

Exempelvis att barn ärver varandras kläder inom familjen eller att yngre personer tar över möbler från äldre släktingar

2. Användare till användare, arrangerat

Det kan exempelvis handla om bytesrum i bostadsrättsföreningen eller på jobbet. Det kan också vara bytesdagar ordnade av exempelvis idrottsföreningar.

3. Användare till användare, digitalt

Genom olika internetjänster finns det möjlighet att sälja eller byta begagnade saker, exempel är Blocket och Tradera. Delningstjänster som Sellpy och Tiptapp, som förmedlar transport av saker någon vill bli av med kan innebära att begagnade saker förs till en ny användare.

4. Användare till ideell organisation

En vanlig typ av återanvändning är att hushåll lämnar saker till ideella organisationer som Röda Korset, Myrorna, Human Bridge, Stadsmissionen eller Erikshjälpen m. fl.

5. Användare till sociala projekt/arbetsmarknadsprojekt

Flera kommuner har initiativ som arbetar med att ta hand om saker från hushåll, snygga till, reparera och sälja dessa saker. Ofta är detta någon form av socialt projekt som syftar till att skapa meningsfull sysselsättning och förbereda personer för arbetsmarknaden.

6. Användare till kommersiell andrahandsförsäljning

Saker som har ett större värde kan säljas till aktörer som sysslar med kommersiell andrahandsförsäljning. I viss utsträckning säljer kommersiella andrahandsaktörer även sådant som först sålts av ideella organisationer eller av sociala projekt.

7. Användare till butik eller annat försäljningsställe

Vissa butiker erbjuder hämtning av en vara när de säljer en ny. Det har också blivit vanligare att butiker som en del i sitt miljöarbete har börjat samla in begagnade saker av den typ de säljer, exempelvis kläder.

8. Användare till kommunal återvinningscentral/återbruk

Kommunerna har ett ansvar att samla in hushållens grovavfall. I de flesta fall kombineras detta med att saker som kan återanvändas tas om hand. Ofta förmedlas sakerna till ideella organisationer eller sociala projekt.

Hur mycket är det möjligt att återanvända?

Hur mycket och vad är det som slängs?

Varje år samlar Södertälje kommun in cirka 14 000 ton grovavfall från hushållen. Grovavfall är sådant som är för stort för att samlas in vid vanlig sophämtning. Till allra största del görs detta vid kommunens två återvinningscentraler.

En inte obetydlig del av grovavfallet utgörs av trädgårdsavfall och annat som inte har bedömts relevant för återanvändning. Men drygt hälften eller uppskattningsvis ca 7 400 ton av grovavfallet är intressant att undersöka för återanvändning. Baserat på IVL:s undersökningar av grovavfallet i andra kommuner kan en uppskattning göras för Södertälje. Uppskattningen indikerar att återvinningscentralerna i Södertälje varje år tar emot följande mängder som har potential att återanvändas:

- 1 000 ton möbler
- 700 ton byggprodukter och brädor
- 400 ton husgeråd
- 300 ton lastpallar
- 200 ton verktyg
- 200 ton elektronik
- 100 ton mattor
- 100 ton böcker, DVD:er, CD-skivor m.m.
- 80 ton cyklar
- 70 ton leksaker
- 60 ton kläder
- 50 ton vitvaror,
- 40 ton hemtextil
- 40 ton sport- och fritidsutrustning
- 20 ton skor
- 20 ton accessoarer
- 10 ton backar, tråg och dunkar

Hur stor är potentialen för återanvändning?

IVL:s studie av potentialen för återanvändning visar att drygt en tiondel av det totala grovavfallet teoretiskt skulle kunna återanvändas. För Södertälje kommun skulle det motsvara 1 600 – 2 100 ton per år. Det högre värdet inkluderar både det med och utan kommersiellt värde samt det som skulle kunna repareras. Det lägre värdet inkluderar endast det som bedöms ha ett kommersiellt värde. Idag återanvänds endast något enstaka 100-tal ton/år utav det som kommer till återvinningscentralen. Övrig återanvändning som sker direkt mellan användare eller genom att saker lämnas till ideella och kommersiella organisationer ingår inte i denna siffra.

Totalt grovavfall i Södertälje	ca 14 000 ton/år
Mängd av grovavfallet som är intressant att bedöma för återanvändning	ca 7 400 ton/år
Grovavfall som är teoretiskt möjligt att återanvända	ca 2 100 ton/år
Grovavfall som är kommersiellt intressant att återanvända	Ca 1 600 ton/år

Det är troligen möjligt och även försvarbart ur miljösynpunkt, att försöka nå en ännu högre grad av återanvändning. Men i så fall krävs det förändringar av produktdesign, försäljning och konsumtionsvanor, som inte Södertälje kommun råder över (se förslag längre fram). Idag är en stor del av de saker som slängs tillverkade i en så låg kvalitet att återanvändning inte är intressant.

Undersöks potentialen (räknat både på funktionellt och kommersiellt gångbart) för återanvändning per produktgrupp finns de viktiga största mängderna inom följande kategorier:

- möbler
- husgeråd
- byggprodukter
- lastpallar

Tar man hänsyn till miljöpåverkan ska fokus dock även ligga på:

- kläder
- hemtextilier och mattor
- elektronik

Mer avgörande för handlingsplanen är kanske var avfallet/sakerna ska lämnas för återanvändning. En stor andel som kan klassas som "prylar" eller "saker" passar för att lämnas för second-hand försäljning. Det gäller exempelvis möbler, husgeråd, kläder, textil, böcker, elektronik m.m. En annan andel behöver hitta andra vägar för att kunna återanvändas. Det gäller exempelvis byggprodukter, brädor, lastpallar och kontorsmöbler.

Vinsterna vid återanvändning

Återanvändning är ofta generellt sett bättre ur miljösynpunkt än materialåtervinning. Att tillverka nya produkter kräver energi och material. Även processer inom återvinning kräver energi. När en produkt återanvänds förlängs produktens liv och gör att färre nya produkter behöver produceras vilket innebär en betydande miljövinst. Baserat på beräkningar från kretsloppsparken Alelyckan i Göteborg (en

återvinningscentral som har ett tydligt första steg där saker tas om hand för återanvändning) så kan 1 600 ton återanvända saker innebära minskade klimatutsläpp om ca 5 800 ton koldioxid/år.^{1 2}

Ökad återanvändning skulle också innebära minskade behandlingskostnader för avfall.

Behandlingskostnaden är i storleksordningen 500 – 1 000 kr /ton avfall. 1 600 ton saker till återanvändning skulle då innebära minskade behandlingskostnader i storleksordningen 800 000 - 1 600 000 kronor/år. Till detta kommer även en vinst vid försäljningen, men också kostnader för att öka återanvändningen.

¹ Denna siffra är en uppskattning, miljövinsten beror på flera saker, bland annat vilka produkter som återanvänds och i vilken mån de ersätter konsumtion av nya saker m.m.

² Förebygga avfall med kretsloppsparker, IVL, 2011

Vad hindrar återanvändning och vilka möjligheter finns?

IVL har som underlag för handlingsplanen undersökt hinder och möjligheter för ökad återanvändning (Potential för ökad återanvändning i Södertälje kommun, IVL, 2020). Analysen är baserad på intervjuer med aktörer i Södertälje kommun och på möten i projektets arbetsgrupp.

Hinder och möjligheter kan sammanfattas till följande:

	Hinder	Möjligheter
1.	Den befintliga hanteringen av grovavfall är inte anpassad för återanvändning.	Förbättra förutsättningarna för att lämna för återanvändning vid befintliga återvinningscentraler.
2.	Bristande kunskap om återanvändning inom kommunen.	Kompetensutveckling av kommunens personal som ansvarar för och arbetar med avfallshantering.
3.	Återanvändning inte tydligt en del av kommunens avfallshantering.	Återanvändning del i kommunens resurs- och avfallshantering.
4.	Praktiska, juridiska och ekonomiska svårigheter för ideella aktörer och andra som tar hand om saker för andrahandsförsäljning.	Ändrade lokala regler och sänkta avgifter.
5.	Svårt för fastighetsägarna att uppmuntra återanvändning.	Stöd fastighetsägarnas åtgärder för återanvändning.
6.	Juridiska hinder för insamling och återanvändning av andra än kommunen inklusive svårigheter att övertyga om en säker hantering.	Ändra regler så att andra än kommunen kan samla in avfall för återanvändning.
7.	Byggmaterial m.m. passar inte in i etablerade system för återanvändning.	Särskilda lösningar för byggmaterial.
8.	Bristande samverkan	Ökad samverkan
9.	Kommunkoncernen återanvänder och köper begagnat i mycket begränsad omfattning.	Utveckla kommunens arbete med cirkulär upphandling och återanvändning i den egna verksamheten.
10.	Låg efterfrågan på begagnade saker och material.	Öka intresset för och möjligheterna till att köpa begagnade saker.

11.	Avsaknad av mål, stöd och riktlinjer på nationell nivå.	Ökat nationellt fokus på återanvändning.
12.	Produkter och affärsmodeller/försäljning är inte anpassade för återanvändning.	Frivilliga åtgärder eller lagstadgade krav på att produkter och affärsmodeller anpassas för återanvändning.

I bilaga 1 finns en noggrannare redovisning av de hinder och möjligheter som framkommit.

Mål på kort och lång sikt

Allt som kan återanvändas ska återanvändas. Det är en formulering som kan gälla som övergripande mål. Målet har stöd i avfallshierarkin och det faktum att återanvändning oftast innebär lägre miljöpåverkan än återvinning. I den målbilden ligger att sådant som inte är lämpligt att återanvända, exempelvis på grund av innehåll av farliga ämnen eller av säkerhetsskäl, inte ska återanvändas. Det gäller också sådant som är praktiskt eller ekonomiskt omöjligt att få en återanvändning av.

Hur mycket återanvändningen kan ökas beror naturligtvis på vilka åtgärder som vidtas. Utifrån bedömningen av potential i tidigare avsnitt så kan en dryg tiondel eller ca 1 600 ton/år av grovavfallet anses som kommersiellt möjligt att återanvända.

I Göteborg där man sedan flera år arbetat med att öka återanvändningen gjordes uppskattningen att ca 5% av det totala grovavfallet återanvändes (IVL, 2011). För Södertälje skulle det innebära ca 700 ton/år. Det skulle kunna bedömas som ett realistiskt mål inom 5 år³. Att öka återanvändningen till ca 10% av grovavfallet, eller ca 1 400 ton/år, kan ses som en utmanande men inte orealistisk potential på ca 5–10 års sikt.

Mål på kort sikt (1–5 år): Återanvändning sker av motsvarande 5% av det totala grovavfallet som idag kommer in till återvinningscentralen. Det motsvarar ca 700 ton/år.

Mål på längre sikt (ca 5–10 år): Återanvändning sker av motsvarande ca 10% av grovavfallet som idag kommer in till återvinningscentralen. Det motsvarar ca 1 400 ton/år.

³ Att mäta återanvändning kan vara svårt. Om återanvändning exempelvis sker genom att sakerna lämnas direkt till nästa användare eller till försäljare så kommer de inte noteras i kommunens insamling. Här avses återanvändning av de mängder som idag kommer in till återvinningscentralen.

Förslag till policy för ökad återanvändning

Denna policy syftar till att tydliggöra de principiella ställningstaganden som är utgångspunkten för åtgärderna i handlingsplanen.

1. Återanvändning går före återvinning. Avfallshierarkin gäller och återanvändning bedöms i som regel som bättre ur miljösynpunkt än återvinning. Återanvändning ska därför eftersträvas i första hand.
2. Återanvändning ska ske på ett sätt som inte innebär miljö- och hälsorisker. Exempelvis ska det säkerställas att farliga eller giftiga produkter inte återanvänds. Detta gäller särskilt om export av varor eller avfall sker. De som arbetar med insamling eller hantering ska ha en god arbetsmiljö och socialt godtagbara förhållanden.
3. Återanvändningshierarkin gäller, dvs återanvändning har sin grund i att saker lämnas från användare till användare, när det inte är möjligt kan återanvändning också ske genom att saker lämnas från användare till ideell organisation eller företag. I tredje hand sker återanvändningen genom att saker lämnas från användare till kommunen. Syftet med hierarkin är att få en återanvändning som ligger så nära användarna som möjligt och som kräver en så liten insats från samhället som möjligt.
4. Saker som är möjliga att återanvända ska inte hanteras som avfall. Södertälje kommun är positiva till att varor, och även avfall som efter åtgärder kan återanvändas, som kommer från hushåll, samlas in för återanvändning exempelvis vid nyförsäljning, genom delningstjänster eller av ideella och kommersiella aktörer. Utgångspunkten är att alla som kan säkerställa en ur miljösynpunkt säker hantering och i övrigt kan bedömas som seriösa i sin hantering, ska ges möjlighet till att ordna insamling.
5. Kommunens roll är i första hand att säkerställa insamling och återanvändning av de varor och avfall från hushåll, som ingen annan aktör ordnar återanvändning av. De fraktioner som kommer till återvinningscentralen och som till hög grad är möjliga att återanvända ska i första hand behandlas för återanvändning. Kommunens roll är också att se till att invånarna har tillgång till information om värdet av och möjligheterna till återanvändning. Kommunen ska bidra till att samordna insatser av olika aktörer som arbetar för ökad återanvändning.
6. Södertälje kommun ska vara ett gott exempel för återanvändning. Det innebär att man när så är möjligt upphandlar varor som är anpassade för återanvändning. Det kan betyda att det finns krav på reservdelar och möjlighet till att reparera varorna. Det innebär också att man ska använda möjligheten till återanvändning av varor och avfall som uppstår i den egna verksamheten.

Vilka åtgärder behövs?

Med utgångspunkt i de hinder och möjligheter som identifierats och utifrån de principer som anges i förslaget till policy har åtgärder på kort och längre sikt tagits fram. En fullständig beskrivning av åtgärder finns i det följande avsnittet.

På kort sikt innebär det att nuvarande system med insamling för återanvändning vid återvinningscentralerna förbättras och insatser görs för att höja kommunens kompetens. Flera åtgärder vidtas för att förbättra de praktiska, juridiska och ekonomiska förutsättningarna för de som förmedlar saker till återanvändning. Insatser görs för att höja hushållens medvetenhet och engagemang. Kommunen inleder en översyn av återanvändning i sin egen verksamhet och tar initiativ till ökad samordning. Det är också möjligt att på nationell nivå vidta åtgärder för att genom ändrade regler och ökad kunskap stärka återanvändningen.

Målet på längre sikt förutsätter mer genomgripande förändringar. Återanvändning behöver bli en professionell och självklar del av kommunens resurs och avfallshantering. Tanken är att utifrån ställningstagandet i policyn utveckla arbetet för återanvändning genom två kompletterande lösningar. I första hand väljs en lösning som bygger på ett nät av olika konsumentnära möjligheter till återanvändning. Dessa kan vara såväl informella, digitala som kommersiella och ideella. I andra hand ska de saker som ändå lämnas på återvinningscentralen hanteras i flöden avsedda för återanvändning. En möjlighet är att upphandla återanvändning av dessa flöden på motsvarande sätt som man idag upphandlar återvinning. Kommunen behöver precisera de långsiktiga lösningar som ska väljas. För att besluta om sådana lösningar krävs mer kunskap och utredningar. Det krävs också att lösningarna förankras politiskt. Den kommunala avfallsplanen kan vara verktyget för denna process.

Såväl ideella som kommersiella aktörer behöver också förändra sina verksamheter på ett genomgripande sätt. Kapacitet och kompetens behöver finnas för att garantera återanvändning av betydligt större flöden och de behöver troligen också i större utsträckning kunna hantera sådant som kan behöva återvinnas.

För att målet på längre sikt ska nås krävs också förändringar av produktdesign, affärsmodeller och förändrade konsumtionsmönster där det blivit mer självklart att köpa begagnade saker. Både inom EU och nationellt behöver det tas fram kunskap, styrmedel och strategier och som gynnar återanvändning. Nedan beskriver vi kortfattat tre delar som bör ingå i så väl kommunala som nationella strategier för ökad återanvändning.

Tre sätt att öka återanvändningen

Generellt har projektet identifierat tre sätt att öka återanvändningen.

1. *Förbättrad insamling (utbud)*
Att underlätta kontakten mellan den första användaren och den andra användaren kan handla om att förbättra kommunens insamling och information, men också att förbättra förutsättningarna för kommersiella och ideella aktörer.
2. *Ökat intresse att konsumera begagnat (efterfrågan)*
För att kunna öka återanvändningen krävs det också att konsumenter vill köpa begagnade saker.
3. *Utforma cirkulära produkter och affärsmodeller*
Det kan handla om produkter som är designade för att hålla länge och vara möjliga att reparera. Men också att det finns tillgång till reservdelar och service.

Åtgärder

Anpassa kommunens insamling till återanvändning

Kort sikt	Längre sikt
Åtgärder i Södertälje	
En översyn görs för att förbättra förutsättningarna för återanvändning på återvinningscentralen. Insamlingsbehållare, skyltning och bemanning m.m. förbättras.	Återvinningscentralen utvecklas till återbruk. Allt inkommande bedöms för möjlighet till återanvändning. Förändringen kräver en utredning om det framtida behovet av insamlingslösningar för grovavfall inklusive bedömning av behovet av ytterligare återbruk/återvinningscentral.
Överväg att upphandla återanvändning av kläder och annan textil.	Överväg att upphandla återanvändning av andra varugrupper och flöden. I detta kan ingå att i framtiden lämna till den aktör som mot lägst kostnad kan garantera högst grad av återanvändning.
Utreda om sport- och fritidsutrustning kan samlas in separat och nyttjas av en fritidsbank. (www.fritidsbanken.se)	
En översyn och förbättring av återbruksmöjligheter vid kommunens mobila ÅVC.	

Återanvändning av kommunens eget avfall

Kort sikt	Längre sikt
Åtgärder i Södertälje	
Kommunen ser över rutiner för återanvändningen av sitt eget material/avfall. Möjligheten att införa digitalt stöd för att förmedla återanvändning internt övervägs.	

Lagar och regler

Kort sikt	Längre sikt
Åtgärder i Södertälje	
Kommunen ser över möjligheten till att låta kommersiella och ideella aktörer samla in sådant som kan vara avfall, för återanvändning.	
Möjligheten undersöks att ändra renhållningsordningen så att det är möjligt att använda digitala delningslösningar för insamling.	
Åtgärder nationellt och på EU-nivå	
Prioritera tillsyn utifrån miljöbalkens hänsynsregler exempelvis genom att ta fram nationell tillsynsvägledning eller genom att initiera tillsynskampanjer.	
Överväg skärpta eller tydligare regler för ökad återanvändning exempelvis vid det fortsatta genomförande av EU:s avfallspaket.	
	Ta fram standard som beskriver hur en produkt kan anpassas för återanvändning.

Kompetens och roller

Kort sikt	Längre sikt
Åtgärder i Södertälje	
Kompetensutveckling av kommunal personal ordnas genom till exempel en temadag om handlingsplanen för återanvändning och/eller studiebesök i andra kommuner med utvecklad hantering för återanvändning.	Personal utbildas i återanvändning genom nationellt ordnade kurser.
Behovet av kompetens hos de ideella och sociala aktörer som arbetar med återanvändning inventeras och beskrivs. Detta görs i samverkan med aktörerna.	Behovet av kompetens kommuniceras till nationell nivå så att det kan påverka vilken kunskap som finns nationellt och vilka utbildningar som ordnas.

	Undersöka möjligheten att starta gymnasieutbildning om återanvändning och entreprenörskap.
Åtgärder nationellt och på EU-nivå	
	Kurs på nationell nivå om återanvändning behöver utvecklas. Kursen kan ordnas av Avfall Sverige eller privata utbildningsarrangörer.
	Aktörer som tillhandahåller digitala delningstjänster för insamling behöver kunna säkerställa att transporter inte sker yrkesmässigt, att avfall hamnar rätt, att de som transporterar inte har en ohållbar social situation.
	Ideella aktörer som sysslar med återanvändning behöver utveckla sin verksamhet så att den kan möta önskemålen om ökad kapacitet och professionell inriktning.

Ekonomiska förutsättningar

Kort sikt	Längre sikt
Åtgärder i Södertälje	
Undersök möjligheten att befria de som hanterar saker och avfall för återanvändning (second hand-försäljning) från renhållningsavgift.	
Undersök möjligheten till incitament i renhållningsavgift för de fastighetsägare som gör åtgärder för ökad återanvändning.	
	För att öka efterfrågan övervägs olika åtgärder för att öka intresset att köpa begagnade saker som en del i kommunikationsstrategin för ökad återanvändning (se nedan).
Åtgärder nationellt och på EU-nivå	
Försäljning av begagnade saker bör fortsatt vara momsbefriade. Även kommersiell försäljning av begagnade saker bör momsbefrias.	Överväg möjlighet att ge ekonomiskt stöd till ideella och kommersiella aktörer för att de ska kunna utveckla sitt arbete och sin kapacitet för återanvändning.

Genomför förslag som ingick i regeringens utredning <i>Från värdekedja till värdecykel</i> (SOU 2017:22). - Förslag om hyberavdrag. Hyberavdrag innebär skattereduktion för konsumenter som har utgifter för tjänster i samband med hyra, begagnatförsäljning eller reparation av konsumentprodukter. Förslaget finns med i regeringens klimathandlingsplan som lanserades i december 2019. - Möjlighet för kommunerna att använda renhållningsavgiften för förebyggande av avfall, inklusive återanvändning. Förslaget finns med i de nya avfallsregler som regeringen haft på remiss under vintern 2019–2020. - Ett tidsbegränsat ekonomiskt stöd till kommuner för strategiskt arbete med förebyggande av avfall (inklusive återanvändning).	
--	--

Kommunikation

Kort sikt	Längre sikt
Informationen på hemsidan ses över och förbättras. Information ska finnas som ger motiv för återanvändning och hur man kan gå till väga.	Ta fram en kommunikationsstrategi för att öka återanvändningen. Kommunikationen ska avse grundläggande information men också åtgärder för att öka efterfrågan. Kommunikationen behöver anpassas till kommuninvånarnas olika behov.
En grundläggande information om återanvändning tas fram som kan användas av kommunen men också av fastighetsägare m.m.	Kampanj eller andra kommunikationsaktiviteter som ordnas i samverkansgruppen, se nedan.

Kunskap

Kort sikt	Längre sikt
Åtgärder i Södertälje	
Initiera fördjupad flödesanalys över avfall till återanvändning. Hur stora är flödena? Vilka möjligheter finns att hantera dessa? Hur ska återanvändningen ordnas?	Utveckla strategier för olika flöden utifrån resultat från flödesanalyser. Strategierna kan ligga till grund för långsiktiga beslut.
Särskild utredning om möjligheter till ökad återanvändning av byggmaterial. Vad består detta avfall av? Hur ser möjligheterna till återanvändning ut? Vilka aktörer är intresserade av att återanvända materialet? Kan insamling ordnas på annan plats än återvinningscentralen? Utredningen kan genomföras i samverkan med Avfall Sverige, andra kommuner och kommersiella aktörer.	
Åtgärder nationellt och på EU-nivå	
Mer kunskap behövs för att kunna ge rekommendationer om återanvändning. Exempelvis behövs fördjupad kunskap om potential, hinder och möjligheter. Men det behövs också kunskap om arbetsmetoder och aktörer och om säkerhet och miljö. Kunskap om återanvändningen behöver tas fram på motsvarande sätt som man gjort för återvinning. Kunskap på nationell nivå kan tas fram av Naturvårdsverket och Avfall Sverige gärna i medverkan med ideella aktörer inom området. Förhoppningsvis kan även tillverkare och handeln bidra.	
	Återanvändning bör övervägas i samband med beslut om forskningsprogram och utlysningar.

Samverkan

Kort sikt	Längre sikt
Åtgärder i Södertälje	
En grupp för samverkan och dialog startas där kommunala, ideella och kommersiella aktörer deltar. Ett syfte blir att samordna åtgärder och kommunikation i syfte att bygga upp ett konsumentnära nät av möjligheter till återanvändning. Genom samverkan kan man också skapa högre efterfrågan av begagnade saker.	
Dialog inleds med företrädare för digitala delningstjänster om åtgärder som säkerställer att insamlingen kan ske på ett sådant sätt att det är möjligt för kommunen att rekommendera tjänsterna.	
Inled dialog med handeln om möjlighet att öka konsumentnärainsamling av varor och avfall, exempelvis att ta tillbaka begagnade produkter vid nyförsäljning.	

Produkter och affärsmodeller

Kort sikt	Längre sikt
Åtgärder i Södertälje	
Kommunen tydliggör i upphandlingspolicyn att begagnade saker ska upphandlas när så är möjligt. Kriterier tas fram för prioriterade varugrupper.	
Kommunen tydliggör i upphandlingspolicyn att varor ska efterfrågas som är anpassade för återanvändning. Exempelvis ska de i tillämpbara fall vara möjliga att reparera och reservdelar ska finnas.	
Åtgärder nationellt och inom EU	
Stödja och driva på EU-kommissionens uttalande om att i en ny handlingsplan för	

cirkulär ekonomi inkludera åtgärder som innebär krav på företag att erbjuda produkter som är anpassade för återanvändning, inklusive en "rätt till reparation" och en ambition att motverka planerad livslängd m.m.	
Upphandlingsmyndigheten bör i sitt uppdrag att utveckla kriterier för cirkulär upphandling ta fram stöd som underlättar för upphandling av produkter som är anpassade för återanvändning.	
Prioritera införandet av resurseffektivitetskrav i ekodesigndirektivet (eller andra regelverk), exempelvis för möbler, byggprodukter, elektronik, kläder m.m.	
Initiativ för att stödja och uppmuntra tillverkare och försäljare att frivilligt ta fram och sälja bättre produkter och engagerar sig i service, reparation och återanvändning och nya affärsmodeller som uthyrning.	

Strategiska och övergripande åtgärder

Kort sikt	Längre sikt
Åtgärder i Södertälje	
Åtgärder som kräver överväganden eller politiska beslut förs in i processen för ny kommunal avfallsplan eller tas om hand som en del i verksamhetsplaneringen för respektive organisation.	Återanvändning behöver bli en tydligare del av kommunens resurs- och avfallshantering. Ytterligare kunskap behövs om potential och möjliga åtgärder. Åtgärder behöver övervägas och genomföras på samma sätt som för återvinning och annan hantering av avfall.
	Kommunen behöver ta ställning till om man är intresserad av att långsiktigt driva försäljning av begagnade saker. I det bör ingå att besluta i vilken mån det ska vara en social verksamhet och vilken förvaltning som ska ansvara.
	Ett nytt kommunalt mål för återanvändning bör tas fram.

	En policy tas fram avseende export av saker/avfall för återanvändning.
Åtgärder nationellt och på EU-nivå	
Kunskapen kan användas för att formulera mål för återanvändning. I nuläget saknas mål avseende återanvändning även om det finns generella formuleringar i flera strategiska dokument, exempelvis i FN:s hållbarhetsmål och i preciseringar till de nationella miljömålen.	
Policy och vägledning tas fram på nationell nivå, av Avfall Sverige eller Naturvårdsverket, som avser riktlinjer för hur hantering ska säkerställas vid export.	
Initiera projekt kring kommunala avfallsflöden och öppna data.	Riktlinjer eller lagkrav för kommunala avfallsflöden och öppna data bör tas fram. Öppna data bidrar till att skapa insyn, tillväxt och effektivitet och ger olika aktörer möjligheter att skapa innovativa tjänster. Det kommer stimulera cirkulära affärsmodeller.

Bilaga 1 Hinder och möjligheter

Hinder

1.

Den befintliga hanteringen av grovavfall är inte anpassad för återanvändning

Återvinningscentralerna är byggda för att ta hand om grovavfall för återvinning. Det är ont om utrymme på återvinningscentralen och för närvarande finns en container för återanvändning. Att lämna till återanvändning upplevs inte som lättillgängligt, tvärtom så är det enklare att slänga saker för återvinning. Möjligheten till återanvändning uppmärksammas inte alltid av besökarna. Informationen om återanvändning både i form av skyltning och text på hemsidan är otillräcklig. Ingen särskild personal är avdelad för att bemanna inlämningen till återanvändning.

2.

Bristande kunskap om återanvändning inom kommunen

Kommunens personal har i första hand kompetens avseende återvinning och i mindre utsträckning gällande återanvändning.

Möjligheter

Förbättra förutsättningarna för att lämna för återanvändning vid befintliga återvinningscentraler

Förutsättningarna att lämna saker för återanvändning vid återvinningscentralen kan förbättras med relativt enkla medel. Mer utrymme kan skapas, en tydligare skyltning kan sättas upp, containrarna kan bemannas åtminstone delar av tiden, informationen på hemsidan kan förtydligas.

Kompetensutveckling av kommunens personal som ansvarar för och arbetar med avfallshantering

Det är arbetsgivarens ansvar att se till att personalen har den kompetens som är nödvändig. En förändrad inriktning där återanvändning kommer att betonas kräver mer kompetens i den frågan. I nuläget finns ingen kurs om återanvändning ordnad av Avfall Sverige eller motsvarande (se nedan) varför behovet får täckas genom egna kurser, möjligen i samarbete med ideella organisationer. På kort sikt kan kompetensen ökas genom temadagar utifrån handlingsplanen och genom studiebesök hos kommuner med utvecklad återanvändning. På sikt kan det vara nödvändigt att det finns personal med utpekat ansvar och kompetens för återanvändning.

3.**Återanvändning inte tydligt en del av kommunens avfallshantering**

Återanvändning är idag i första hand en social och ideell verksamhet och inte en del av avfalls- och resurshantering. Även om det finns mål för återanvändning i avfallsplanen så har detta inte följts av åtgärder i tillräcklig utsträckning. På samma sätt ingår återanvändning i Telge Återvinnings ägardirektiv men utan att det genomsyrat verksamheten. Det innebär också att återanvändning är otillräckligt politiskt förankrat. Kunskap har hittills saknats om potential och möjligheter vilket gör att underlag saknats för beslut om åtgärder.

Återanvändning del i kommunens resurs- och avfallshantering

Kommunen och Telge återvinning behöver mer kunskap om potential till och åtgärder för återanvändning. Återanvändning behöver planeras strategiskt i den kommunala avfallsplanen. Återanvändning kan i vissa delar tjäna på att upphandlas. I förlängningen kan det leda till att återbruksaktörer behöver förändras från att i första hand vara en social eller ideell verksamhet till att i högre grad vara professionella hanterare av resurser och avfall.

4.**Praktiska, juridiska och ekonomiska svårigheter för ideella aktörer och andra som tar hand om saker för andrahands-försäljning**

För såväl de kommunala som ideella verksamheterna som tar hand om saker för återanvändning finns problem med brist på plats och kostnader för personal och lokaler. Även kostnaderna för avfallshantering är ett betydande hinder som minskar intresset att försöka återanvända saker med lågt värde. Moms- och skattebefrielse är avgörande för verksamheterna. Idag är saker som skänkts till försäljning av ideell organisation momsbefriade, men inte annan försäljning av begagnade saker. Osäkerhet råder också om kommunens sociala verksamhet med återanvändning ska fortsätta. I ideella och sociala projekt är inte alltid personalens kompetens och kapacitet optimalt anpassad för arbetsuppgiften. Exempelvis behövs kunskap om produkter, reparationer och säkerhet m.m. För många produkter saknar reservdelar eller är dyra. Det kan ifrågasättas om det finns kapacitet hos återbruksaktörer att ta emot en kraftigt ökad mängd saker.

Ändrade lokala regler och sänkta avgifter

Kommunen behöver ta ställning till om man ska vara en aktör som driver verksamhet inom återanvändning och second hand-försäljning. Ställningstagandet behöver göras långsiktigt och utgå ifrån en sammanvägning av behoven för avfallshantering/återanvändning och behovet av att driva sociala projekt. Kostnaderna för återanvändning kan minskas genom att verksamheterna befrias från renhållningsavgift. Nationellt kan olika former av moms- och skattebefrielse övervägas. Verksamheternas behov av kunskap pekar på ett behov av nationell kunskapsförsörjning avseende återanvändning, se nedan. Verksamheten skulle också underlättas av frivilliga eller lagreglerade förändringar som innebär att produkter blir lättare att reparera och att tillgången till reservdelar ökar.

5.**Svårt för fastighetsägarna att uppmuntra återanvändning**

Insamling för återanvändning på fastighetsnivå saknas i nuläget. Det är kostsamt för fastighetsägare att ordna bytesrum eller utrymme för insamling för återanvändning. Fastighetsägare saknar tillgång till information till boenden om återanvändning.

Stöd fastighetsägarnas åtgärder för återanvändning

Kommunen kan sänka renhållningsavgiften för de fastighetsägare som vidtar åtgärder för ökad återanvändning av grovavfall. Kommunen kan ta fram särskild information om vilka möjligheter till återanvändning som finns som fastighetsägarna kan använda.

6.**Juridiska hinder för insamling och återanvändning av andra än kommunen inklusive svårigheter att övertyga om en säker hantering**

Kommunens juridiska ansvar för hushållsavfallet försvårar för aktörer att samla in och hantera sådant som kan vara avfall.

Delningsekonomitjänster för insamling är under rättslig prövning. Digitala tjänster för insamling kan ifrågasättas för att de innebär risker för att avfall inte hanteras rätt eller att de finns brister vad gäller sociala aspekter och skatter m.m.

Ändra regler så att andra än kommunen kan samla in avfall för återanvändning

Kommunen kan ha policyn att vara positiv till och uppmuntra alla aktörer som vill samla in avfall för återanvändning under förutsättning att de kan säkerställa en säker hantering. Kommunen kan undersöka möjligheten att införa medgivande om insamling av avfall för återanvändning. Kommunen kan överväga att ändra reglerna så att det tydliggörs att insamling genom digitala delningstjänster är lagligt. Kommunen kan genom dialog och samverkan med de som tillhandahåller digitala delningstjänster öka tryggheten om att insamlingen sker på ett säkert sätt.

7.**Byggmaterial m.m. passar inte in i etablerade system för återanvändning**

Byggmaterial m.m. utgör en stor del av flödet av grovavfall men passar inte helt in i den socialt eller ideellt baserade hanteringen för återanvändning. Hinder som uppmärksammas i andra projekt gällande byggprodukter är:

- höga transaktionskostnader
- brist på kunskap
- ingen uppbyggd logistik eller marknad

Särskilda lösningar för byggmaterial

För att kunna öka återanvändningen av byggmaterial som blir grovavfall behövs ökad kunskap om vad avfallet består av. Det behöver också utredas vilka aktörer som kan vara intresserade av återanvända byggmaterial och vilka kategorier som kan vara intressanta.

8.**Bristande samverkan**

Det finns bristande samverkan inom olika delar av kommunen, exempelvis avfallshantering, social verksamhet och drift, men också mellan övriga aktörer som har del i arbetet med återanvändning.

Ökad samverkan

Behovet av ökad samverkan inom kommunen kan undersökas. Detta kan göras som en del av utvecklingen av att göra återanvändning till en mer professionell del av avfallshanteringen. Intresset av att ha en extern grupp för samverkan kan också undersökas. Både det interna och det externa behovet av samverkan kan undersökas som en del av arbetet med ny avfallsplan.

9.**Kommunen återanvänder inte själv och köper inte begagnat**

Kommunen använder inte helt potentialen för att lämna eget avfall till återanvändning. Kommunen använder endast till en mindre del möjligheten, att exempelvis vid upphandling, att använda återanvända material och produkter i sin verksamhet.

Utveckla kommunens arbete med återanvändning i den egna verksamheten

Kommunen bör som verksamhetsutövare föregå med gott exempel och undersöka möjligheterna att återanvända saker och material från den egna verksamheten. Detta kan gälla återanvändning internt och externt. Kommunen kan också besluta om en policy att när så är möjligt upphandla begagnade varor.

10.**Låg efterfrågan på begagnade saker och material**

Såväl hushåll som verksamheter efterfrågar inte begagnade saker i tillräcklig omfattning. Återanvändning uppmärksammas inte tillräckligt. Marknaden för begagnade saker är begränsad.

Öka intresset för och möjligheterna till att köpa begagnade saker

Avgörande för att kunna öka återanvändningen är att det finns ett intresse att köpa sakerna. Intresset kan ökas genom att försöka göra det mer accepterat eller "trendigt" att köpa begagnade saker. I det kan också ligga att informera om miljönyttan med återanvändning. Ett annat sätt är att göra second hand-försäljningen mer tilltalande och central/tillgänglig. Intresset kan också ökas genom åtgärder på nationell nivå, exempelvis genom kampanjer eller ekonomiska styrmedel.

11.

Avsaknad av mål, stöd och riktlinjer på nationell nivå

Även på nationell nivå så märks det att återanvändning är ett outvecklat område. Mycket av det som framhålls som kunskapsbrister (se ovan) kan tolkas som brister i stöd och riktlinjer på nationell nivå. Underlag och ställningstaganden skulle behövas bland annat om miljönytta, rimliga åtgärder, rekommendationer om arbetsmiljö och miljörisker. Det skulle också kunna gälla vägledande ställningstaganden angående export av begagnade saker som kan innebär risk för dumpning, spridning av miljöskadliga produkter eller oseriös hantering. Det saknas också nationella mål och kunskap för att bedöma potential. Det är också ett hinder att det saknas produktspecifika riktlinjer för återanvändning.

Ökat nationellt fokus på återanvändning

På samma sätt som en kommun har ett ansvar att höja nivån på sitt arbete med återanvändning så kan detta också behöva göras på statlig nivå. Här finns en möjlighet att ta fram kunskapsunderlag om återanvändning som på nationell nivå undersöker potential, hinder och möjligheter. Av värde vore även riktlinjer för hur man ska arbeta med återanvändning på ett sätt som inte skapar andra risker eller problem.

12.**Produkter och affärsmodeller/försäljning är inte anpassade för återanvändning**

Produkter designas och tillverkas på ett sådant sätt att de har kort livslängd, inte håller för återanvändning och inte kan repareras. Reservdelar saknas eller är dyra. Reparationer är dyra och måste betala moms. Nya produkter är för billiga. Det är osäkert vilka kemikalier som finns i produkterna. Batteridrivna produkter är exempel på produkter som är svåra att återanvända. Kläder, soffor och elprodukter är exempel på produkter som ofta tillverkas i för låg kvalitet.

Frivilliga åtgärder eller lagstadgade krav på att produkter och affärsmodeller anpassas för återanvändning

Just nu pågår en utveckling både baserade på frivilliga initiativ och genom lagkrav som innebär en förändring mot produkter som är bättre anpassade för återanvändning. Det finns en betydande möjlighet att ta tillvara det intresse som finns inom näringslivet och att påverka och driva på lagstiftningsprocessen. Exempelvis har EU inlett ett arbete med att införa krav om resurseffektivitet på produkter i ekodesigndirektivet.

Bilaga 2: Särskilt om möjligheten för andra aktörer än kommunen att samla in avfall för återanvändning

Kommersiella och ideella aktörer som vill samla in saker/avfall från hushåll för återanvändning

Enligt miljöbalken har kommunen ansvar för att samla in och omhänderta hushållsavfall. Ingen annan än kommunen eller den kommunen utser får samla in hushållsavfall.

Detta medför svårigheter för såväl kommersiella som ideella aktörer att ordna insamling av saker för återanvändning om det finns en risk att insamlingen också omfattar sådant som kan bedömas som avfall.

En möjlighet för dessa aktörer är att tydliggöra att de endast vill ha sådant som inte är avfall. Men om de vill samla in och omhänderta sådant som kan anses som hushållsavfall så är det inte tillåtet enligt miljöbalken utan medgivande från kommunen.

Kommunens ansvar för hushållsavfall finns för att säkerställa att hushållsavfallet hanteras på ett ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt säkert sätt. Det innebär exempelvis att avfallet förs till en anläggning som uppfyller höga miljökrav. Det ska också säkerställa att avfall inte dumpas eller exporteras till länder med bristande avfallshantering.

En möjlighet för att ge andra aktörer än kommunen möjlighet att samla in saker för återanvändning, inklusive sådant som kan anses vara hushållsavfall, är att kommunen medger aktörer en rätt att göra det. I kommunens intresse ligger då att säkerställa att dessa aktörer hanterar sakerna/avfallet på ett ur miljö- och hälsosynpunkt säkert sätt. Detta skulle då vara möjligt genom ett förfarande där kommunen efter en dialog med respektive aktör gör bedömningen att deras hantering är seriös och därefter ger ett medgivande. En juridisk bedömning bör göras av om detta ska ses som en tjänst som måste upphandlas.

Digitala tjänster för förmedling bortforsling av hushållsavfall

Det finns digitala tjänster, exempelvis Tiptapp, som förmedlar möjlighet att få hushållsavfall bortforslat, exempelvis grovavfall till återvinningscentral, av någon annan privatperson.

Även denna tjänst riskerar att strida mot den kommunala ensamrätten att samla in hushållsavfall. Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholm stad har förbjudit Tiptapp att förmedla transport inom Stockholms kommun av hushållsavfall. Länsstyrelsen har beslutat att avslå överklagande med motiveringen att Tiptapps verksamhet utgör hantering av avfall och att denna hantering omfattas av det kommunala avfallsmonopolet. Företaget Tiptapp menar att beslutet är felaktigt eftersom tjänsten endast förmedlar möjligheten att

privatpersoner mot betalning gör varandra tjänsten att bortforsla avfall vilket de anser inte strider mot kommunens ensamrätt.

Oavsett tolkning av lagstiftningen så kan det också finnas farhågor angående tjänster som denna. Dessa kan sammanfattas till:

- Risk att bortforslingen görs som en yrkesmässig verksamhet, vilket mer uppenbart är i strid med den kommunala ensamrätten och dels kräver tillstånd från länsstyrelsen.
- Risk att avfallet inte hanteras på ett ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt säkert sätt, exempelvis att det dumpas.
- Risk att de som sköter bortforslingen gör detta utan ekonomiskt, socialt och arbetsmiljömässigt skyddsnät. Det kan exempelvis avse att det blir en nästan yrkesmässig verksamhet men utan att den som utför arbetet får sociala avgifter betalda, som kan utnyttjas ekonomiskt av tredje part eller utan att en säker arbetsmiljö säkerställs.
- Risk att det görs yrkesmässigt men utan att skatt betalas in.

Inom projektet har en dialog förts med företaget Tiptapp. De arbetar på olika sätt för att eliminera de risker som nämns ovan. Exempelvis tillåter Tiptapps användarvillkor inte professionellt användande. Det är endast tillåtet att agera som privatperson. Det finns ett system med varningsmeddelanden för de som är så aktiva att de riskerar att bedömas som yrkesmässiga. Användningen av appen har också begränsats till summan 50 000 kronor för en enskild användare per år. Samma bankkonto får inte registreras för mer än en användare i syfte att förhindra att flera personer genererar intäkter till en användare.

För att säkerställa att avfall hamnar på rätt plats krävs att en bild tas vid återvinningen och att bildens gps-position sparas. Innan utbetalningar aktiveras för en ny användare så granskas och godkänns återvinningen manuellt. Därefter kontrolleras varje enskild användares återvinning löpande och det finns kontrollmekanismer för att återvinning av något som hämtas måste ske inom ett visst antal dagar. Kan allt det som hämtas i en annons återanvändas så kan den hämtande användaren markera detta i appen och själv behålla det som hämtats.

Information om vad som gäller angående skatt och deklaration för eventuella intäkter genererade genom Tiptapp framgår av användarvillkoren. Ansvar för att ta upp intäkter i deklarationen ligger på användaren själv. Tiptapp påminner om att det är dags att deklarera och kan bistå med underlag gällande transaktioner. Företaget har i dagsläget däremot inte möjlighet att rapportera kontrolluppgifter till Skatteverket för de intäkter som registreras. Dialog med Skatteverket pågår för att hitta en lösning för rapportering av kontrolluppgifter.

Någon pensionsavsättning görs inte av Tiptapp för de intäkter som genereras. Utöver individuella försäkringar som användarna personligen innehar så är alla användare försäkrade genom appen för olycksfall, personskada och skada på egendom i samband med transporten.

Som nämns i föregående avsnitt är syftet med den kommunala ensamrätten att kunna ha kontroll över hanteringen av hushållsavfall och säkerställa ett säkert omhändertagande. Om kommunen gör bedömningen att digitala delningstjänster innebär en tillräckligt god säkerhet kan kommunen i den lokala renhållningsordningen öppna för att de får användas.